

Holokaust kao početna točka – dijalog Bosne i Hercegovine, Hrvatske i Srbije

Tatjana Protulipac, prof.
Ekonomsko-turistička škola Karlovac

Od 2015. godine Memorial de la Shoah (Pariz, Francuska), u suradnji sa partnerima organizira međunarodni program pod nazivom „Holokaust kao početna točka“ koji omogućava regionalnu i transnacionalnu suradnju nastavnika. Program omogućava da svake godine oko 500 nastavnika unaprijedi svoje znanje o Holokaustu, kao i svoje pedagoške vještine vezane uz suočavanje sa antisemitizmom i diskriminacijom. Uz bavljenje Holokaustom sudionici se mogu osvrnuti i na osjetljive povijesne teme i pitanja u regijama, kao i na političke narative koji prevladavaju u regiji.

Tako je u razdoblju od 15. do 17. travnja održan seminar „Holokaust kao početna točka – dijalog Bosne i Hercegovine, Hrvatske i Srbije“, u suorganizaciji Agencije za odgoj i obrazovanje (Hrvatska), EuroClio (Bosna i Hercegovina), Ministarstva obrazovanja (Srbija) i Memorial de la Shoah (Francuska). Na seminaru je prisustvovao 41 učitelj i nastavnik iz sve tri zemlje.

Seminar je bio posvećen nastavnicima sa naprednim znanjem o poučavanju i učenju o Holokaustu. Na kraju seminara nastavnici iz svih triju zemalja mogu sudjelovati u izradi nastavne aktivnosti koja će biti predstavljena na slijedećem seminaru. Rad na aktivnosti traje 3 mjeseca, i on predstavlja konkretan rezultat koji je osmišljen na osnovu znanstvenih saznanja stečenih tijekom seminara i može se primjenjivati u nastavi. Nastavnicima u izradi aktivnosti pomažu pedagoški i povijesni savjetnik.

Tijekom seminara predstavljena je nastavna aktivnost koja je 2024. pod nazivom „Što je bio Jasenovac i kakva su bila iskustva djece koja su postala njegove žrtve“ koju su osmislile Almedina Salihović, Kristina Lukec i Nikola Grahovac, uz pomoć više savjetnice za povijest Lorande Miletić, kao i nastavna aktivnost osmišljena 2022. pod nazivom „Rodno zasnovano nasilje tijekom Holokausta“ koju su predstavile Edina Musić i Loranda Miletić.

Ivo Goldstein, hrvatski povjesničar i profesor povijesti na Filozofskom fakultetu u Zagrebu održao je predavanja o Holokaustu u NDH te sudbini Roma i Židova u Bosni i Hercegovini te njihovom stradanju u Drugom svjetskom ratu; Sanja Gladanac, Institut za historiju Sarajeva, održala je predavanje pod nazivom „Jevreji i Romi – od neprimetne nacionalne manjine do rasne netrpeljivosti“.

Također su održane radionice „Rad na terminologiji masovnih zločina“ koju je održao Bruno Boyer i Kevin Vidal, Memorial de la Shoah; „Pravednici među narodima“ održala ju je Melisa Forić, Bosna i Hercegovina, te radionica pod nazivom „Tema Holokausta u književnosti“ održali su je Jovan Bukovala i Đurđica Ergić, Srbija.

Sudionici seminara bili su gosti Francuskog veleposlanstva u Sarajevu.

Sudionici su se upoznali i sa poviješću Sarajeva i Židovske zajednice grada tijekom vođene ture po Sarajevu i Židovskom groblju, pod vodstvom Tine Tauber i Nicholas Molla. Seminar se održavao u prostorijama Historijskog muzeja Bosne i Hercegovine u Sarajevu, te su sudionici također imali vođenu turu izložbe „Opkoljeno Sarajevo“ i „Wer ist Walter?“, priča o otporu u Europi tokom Drugog svjetskog rata (digitalna platforma <https://weristwalter.eu/de/>).

Prijedlog za citiranje (APA stil):

Protulipac, T. (2025). Holokaust kao početna točka – dijalog Bosne i Hercegovine, Hrvatske i Srbije. *Poučavanje povijesti*, IV(1), 9–10.